

Az olvasásnépszerűsítés rögös útjain

Szabados Ágnes: *KÖNYVnyERŐ*

Szabados Ágnesnek és csapatának *KÖNYVnyERŐ* című kiadványa 2021-ben jelent meg saját, Libertine nevű könyvkiadójának és könyvesboltjának kínálatában, amely kreatív olvasónaplóként szolgál a 9-12 éves gyermekek számára. A könyv alcíme, *A Ragacs-tengertől a grundon át az egri várig és tovább...*, előre vetíti a tárgyalni kívánt művek sokszínűségét is. Ha felismerjük az alcím utalásait, úgy tűnhet, hogy a könyv elsősorban a kötelező irodalom kánonjából építkezik, de hamar kiderül, hogy sokrétű válogatásról van szó.

A kötet előszavában olvashatunk a szerzők idáig vezető útjáról, elgondolásaikról és céljaikról, s érdemes megemlíteni, hogy a Szabados Ágnes keze alá dolgozó szerzők különböző tapasztalattal rendelkeznek, gyakorlott pedagógusok, a könyv feladatsorait ennek köszönhetően olyan személyek állították össze, akik napi szintű kapcsolatban állnak a kötet célközönségével. A könyv sikeressége abban rejlik, hogy a szerkesztők testközelből ismerik a gyerekek igényeit, motivációit, személyiségjegyeit, s így egy valóban érdekes, kreatív feladatkönyv jöhetett létre.

A korosztály kiválasztása „preventív” jellegű volt, ugyanis az erről korábban is nyilatkozó főszerző meglátása szerint ez az a csoport, amelynél még tetten érhető az olvasáshoz való pozitív hozzáállás. A kötet célja, hogy a mai fiatal generáció számára vonzóbbá tegye ezt a tevékenységet, és hogy ezáltal olyan élményt szerezhessenek a diákok, amelynek segítségével az olvasás beépülhet mindennapjaikba. A szerző mottója – „Nem engedhetjük,

hogy a gyerekek elhiggyék, hogy az olvasás titka a TikTok-ra cserélhető” – ezzel összefüggésben éles kritikát fogalmaz meg a modern technológia-használat túlzott elterjedésének hátrányait illetően. A szerzői intenció világos: egy stabilan olvasó nemzedék felnevelésének elősegítése, az olvasás csodájának, hagyományának átörökítése. A szándék nemes, ámbar nem kis vállalkozás, hiszen a célcsoportot már a „digitális bennszülöttek”, az úgynevezett Z-generáció tagjai, illetve az alfa-generáció fiataljai alkotják. Ismerjük ezen csoportok jellemzőit, kapcsolatuk a digitális világgal rendkívül szoros, életük szerves része, így adott a kérdés, vajon fel tudja-e venni a versenyt egy könyv, még ha ilyen ötletgazdag is, a virtuális világ csábításai-val szemben.

A kötet 22 kötelező és nem kötelező olvasmányt tárgyal,¹ ezek univerzumába a gyermekek lelkivilágához közeli fikatív figura, Libériusz kalauzolja el az ifjú olvasókat. A Libériusz létező, latin eredetű férfinév, jelentése „szabadon született”, ugyanakkor érdemes megemlíteni, hogy magába foglalja a „liber” kifejezést is, amely annyit tesz: „könyv”. A karakter számtalan vonzó attribútummal és tulajdonsággal rendelkezik, ilyen többek között a *Harry Potter*-ből is jól ismert Nimbusz 2000-es seprűje, vagy a szupererő, amelynek segítségével bele tud bújni a történetekbe. A *Harry Potter* figurájára hajazó főhős jelenléte szinte „magától értetődő”, Szabados Ágnes nyilatkozataiból ugyanis tudjuk, hogy Rowling meséje személyes kedvence, amelynek népszerűsége a '90-es évek végén, a 2000-es évek

elején szárnyalt igazán – ami persze azt is kérdésessé teszi, hogy vajon jelen korunk fiataljai számára is szenzációnak számít-e. Véleményem szerint időtálló alkotásnak bizonyult, amely fel tudja kelteni a fiatalabb generációk figyelmét, így a finom célzások kiváltják a várt hatást. Nem véletlen tehát, hogy a könyv borítóján is magát Libériuszt láthatjuk, rengeteg könyv társaságában, könyv alakú hátizsákkal és néhány fiatalok számára is csalogató keléssel – nyomozó-nagyítóval és kalappal, Pókember-poszterrel és kosárlabdával. Libériusz egyúttal a kötet narrátora is, ő vezeti fel és zárja le az olvasmányokat, keretet adva ezzel a feladatoknak.

A kötet három tematikus egységből áll. Az első részben megismerjük Libériuszt, akinek rengeteg olyan tulajdonsága van, amely valószínűleg a könyv olvasóját is jellemzi: szereti a palacsintát, a kutyákat, de utálja a mazsolát és fél a lovaktól. Szüleivel és testvérével Budapesten él, hobija pedig az olvasás és a kosárlabdázás. Mindezek mentén az olvasó könnyen tud azonosulni Libériusszal, aki szuperképességéről azt állítja, hogy az olvasó is szert tehet rá, amennyiben ennek a kötetnek a kalandjait együtt éli át vele. Ebben az egységben ajánlókat is olvashatunk arról, hogy melyik könyvet érdemes kézbe venni különböző szempontok alapján, hogy hol jó olvasni, vizuálisan ábrázolhatjuk táblázat segítségével, hogy mennyit olvastunk egy nap, sok információt kapunk arról is, miként készül egy könyv, valamint tippeket arra az esetre, ha nincs időnk olvasni. (Zárójelben megjegyzendő, hogy Szabados Agnes *Nincs időm olvasni kihívás* projektjéből fejlődött ki minden további olvasásnépszerűsítő terve.)

A második és egyúttal legnagyobb szegmenst az olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok alkotják. A művek felvezetőjét, Libériuszt itt úgy ábrázolják, mintha ő maga is szereplője lenne ezeknek a történeteknek, s ezek mellett az illusztrációk mellett mindig az adott mű egy-egy figyelemfelkeltő idézete áll. Ezután pár, a könyv kiadására vonatkozó kérdésre kell válaszolni, amely arra sarkallja az

Érdemes végül megemlíteni, hogy a kötet népszerűsítését olyan magyar, különböző területekről ismert médiaszemélyiségek támogatják, akik példaképpül szolgálhatnak az olvasó fiatalok számára, mintegy motívációként az olvasáshoz. Ennek jegyében mesélik el a gyermekkori olvasásélményeiket Lackfi János, kortárs író és költő, Puskás-Dallos Péter és Puskás-Dallos Bogi, a hazai könnyűzene képviselői, Bánki Beni, slammer, valamint Viszkok Fruzsí, vlogger.

olvasókat, hogy minél jobban megismerjék az épp középpontba állított kötetet (pl.: mikor jelent meg, melyik kiadónál, hány oldal?), majd ennek a megismerési folyamatnak az egyéni körülményeit kell rögzíteniük (pl.: mikor kezdte el az olvasó olvasni, hol kezdte el olvasni?). Mindezek után átlagosan tíz-tíz kreatív feladat következik, amelyek módszertanukat tekintve rendkívül innovatívak, sok esetben nincsenek is köbe vésett megoldások, vagyis nem lehet rosszul megoldani őket, így miközben az esetleges negatív élmény kizárásra kerül, sok izgalmas kaland vár az olvasókra, többek között például titkos térkép fürkészése vagy társasjáték készítése, kézműves tevékenység, rejtvények és kódfejtések. Ez az egység tehát elismerésre méltóan lett kialakítva, egyetlen hiányosságként pusztán azt említeném, hogy azokhoz a feladatokhoz sem tartozik megoldókulcs, amelyek megkívnának ezt, így az olvasó elakadás esetén nem tud igénybe venni segítséget.

Ezzel át is térhetünk a kötet harmadik részére. Ez egy rövidke egység, amely a „Találd meg te is a bölcsek kövét!” felhívás alatt úgy kérdez rá az elolvasott

művekből bizonyos részletekre, hogy közben a kő motívumát helyezi középpontba. Miután az olvasó ezeket a feladatokat is teljesíti, megkapja Libériusztól a jól megérdemelt jutalmát: azt az oklevelet, amely szupererővel ruházza fel őt is.

Érdemes végül megemlíteni, hogy a kötet népszerűsítését olyan magyar, különböző területekről ismert médiaszemélyiségek támogatják, akik példaképpül szolgálhatnak az olvasó fiatalok számára, mintegy motivációként az olvasáshoz. Ennek jegyében mesélik el a gyermekkori olvasásélményeiket Lackfi János, kortárs író és költő, Puskás-Dallos Péter és Puskás-Dallos Bogi, a hazai könnyűzene képviselői, Bánki Beni, slammer, valamint Viszkok Fruzszi, vlogger. Fotóik

rajzolt körítéssel, a graffitik stílusát imitálva jelennek meg, s ezzel is a fiatalok világát idézik fel annak érdekében, hogy a célközönség valóban inspirálónak találja a kötetet, amely mind intencióját és összeválogatott olvasmányait, mind módszertanát és képi világát illetően figyelemre méltó kiadvány.

Szabados, Á. (2021, szerk.). *KÖNYVnyERŐ, A Ragacs-tengertől a grundon át az egri várig és tovább...* Libertine Könyvkiadó.

Kozek Bianka

PPKE BTK Irodalomtudományi
Doktori Iskola

Jegyzet

¹ A kötet feladatsorainak sorrendjét követve: Berg Judit: *Rumini*, Lázár Ervin: *A Négyszögletű Kerek Erdő*, Szabó Magda: *Tündér Lala*, Janikovszky Éva: *Ha én felnőtt volnék*, Bálint Ágnes: *Szeleburdi család*, Lin Hallberg és Margareta Nordqvist: *Gyerünk, Szigge!*, Nógrádi Gábor: *Segítség, ember!*, Louis Sachar: *Bradley, az osztály réme*, Bendl Vera: *Mihályi Csongor és az időgyurma*, Fabian Lenk: *Idődetektívek. Összeesküvés a Holtak Városában*, Erich Kästner: *A két Lotti*, Eleanor H. Porter: *Az élet játéka*, Michael Ende: *Momo*, Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk*, Csukás István: *Nyár a szigeten*, Kertész Erzsébet: *Panthera. A hógömb fogságában*, Nyulász Péter: *Helka. A Burok-völgy árnyai*, Fiala Borcsa: *Balaton nyomozás*, Berg Judit: *Az őrzők*, Fehér Klára: *Bezzeg az én időmben*, Gárdonyi Géza: *Egri Csillagok*, Zágonyi Balázs: *A Gömb*.